Cens d'ocells aquàtics hivernants de la conca de l'Alt Ter (el Ripollès, Osona i la Selva):

10 de gener de 2026

Sectors visitats de la conca del Ter:

TER 1 Camprodon - Riera de Vallfogona (Les Llosses-La Farga de Bebié).
Coordinador: Ferran Gonzàlez-Prat (650 12 46 01; fgprat@gmail.com), amb un total de 13 participants voluntaris.

TER 2 Riera de Vallfogona (Les Llosses- La Farga de Bebié) - Pont de Borgonyà (Sant Vicenç de Torelló).
Coordinador: Jordi Viver (645 23 10 76, jordi.viver@uvic.cat), amb un total de 8 voluntaris.

TER 3 Pont de Borgonyà (Sant Vicenç de Torelló) - Pont de la Gleva (Les Masies de Voltregà-Manlleu).
Coordinador: Joan Culí (690 70 67 31; jculi@xtec.cat), amb un total de 14 participants.
TER 4 Pont de la Gleva (Les Masies de Voltregà-Manlleu) - L'Esquerda (Les Masies de Roda).

Coordinadors: Marc Ordeix (628 26 83 21; marc.ordeix@uvic.cat) i Carles Durà (688 740 949, carles7292@gmail.com), amb un total de 8 participants.
Jóques: Miquel Gómez (la Devesa de Manlleu).

TER 5 Pont vell de Roda (Roda de Ter) – Presa del Pantà de Sau (Osona).
Coordinador: Joan Aymerich (667 68 51 31; jaigaco@gmail.com), amb un total de 8 participants.

TER 6 Embassaments de Susqueda i el Pasteral (La Selva).
Coordinador: Jordi Baucells (629 55 25 56; jbaucells@biodiversitat.cat), amb un total de 2 participants.

TER 10 Les Casetes del Reixac (Gurb).
Coordinador: Martí Franch (669 35 07 76; franch.marti@gmail.com)
Participants: Martí Franch

TER 11 Joca de gavians (Teulades de Vic i teulada de Puigneró a Roda de Ter).

Coordinador: Martí Franch (669 35 07 76; franch.marti@gmail.com)

Participants: Martí Franch, amb un total de 5 participants

Jóca EDAR de Vic: Pere Parés i Marc Ordeix

TER 12 El Raurell (Folgueroles).

Coordinador: Martí Franch (669 35 07 76; franch.marti@gmail.com)

Participants: Martí Franch

Altres sectors visitats, de la conca del Besòs i del Llobregat:

LLO 1 Pantà de Santa Creu de Jutglar (Riera Gavarresa, Olost)

Coordinador: Marc Vilella (679 77 54 65; marc.vilella16@gmail.com), amb un total de 3 participants

METODOLOGIA

El cens anual d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, que es porta a terme anualment cada mes de gener des de l'any 1989, es fa amb la participació d'observadors voluntaris, la majoria, membres del Grup d'Estudi i Defensa de la Natura del Ripollès, el Grup d'Anellament de Calldetenes – Osona, el Grup de Naturalistes d'Osona (ICHN – IEC) i el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis – UVic – UCC (àrea ambiental del Museu del Ter), des d'on es coordina. Enguany hi han participat un total de **56 persones**.

Els observadors es reparteixen en grups, principalment des de la sortida del sol, a partir de les 8.00 h, per censar sectors de riu, preferentment a peu o, si no és possible, combinant trossos a peu i amb cotxe. A més, al capvespre es visiten jóques (llocs on els ocells van a jóc, a dormir) de corb marí gros, gavià argentat i espècies diverses d'ardeids.

Durant el cens, s'apunten tots els ocells observats, encara que no siguin ocells aquàtics. També s'hi inclouen, si n'hi ha, els ocells no comptabilitzats (NC) i no identificats (NI). Si es reconeixen rastres de mamífers o se'n veu algun (rata, rata d'aigua o ratbuf, senglar, guilla, teixó, llúdriga, visó americà...) també se'n pren nota.

METEOROLOGIA I HIDROLOGIA

L'10 de gener del 2026 va ser un dia assolellat i força fred, amb boira en alguns trams, (Font: Observatori de Vic i d'Orís, Servei Meteorològic de Catalunya).

Els embassaments de Sau i Susqueda estaven per a aquests dates molt plens, a diferència dels hiverns anteriors. Enguany, Sau estava als 83,4% (138,34hm^3) i Susqueda al 95,6% (213,78 hm^3), mentre que l'hivern de 2025 Sau estava als 14,24% i Susqueda al 36,69%. El nivell dels embassaments era, aquest any, notablement diferent dels anys anteriors que s'arrossegava una sequera molt important arreu del territori.

COMENTARIS GENERALS

El gener de 2026 es van comptar un total de 7.644 ocells de 90 espècies diferents. De tots els ocells observats, se'n destaca la informació següent:

Corb marí gros (*Phalacrocorax carbo*): al cens del gener del 2026, com s'ha fet els altres anys, es consideren principalment les dades de les jóques (on es concentren al capvespre per dormir). Els darrers anys, gran part dels corbs marins del tram mitjà i alt del Ter es concentren a la joca del Cingle de Balà, a l'embassament de Sau. Això no obstant, el pic d'ocupació d'aquesta joca és a primers de gener i els mesos de tardor -hivern es poden trobar força corbs marins al dormider d'Espadamala de Baix o a la Devesa de Manlleu.

Des del 2016, arrel del cens d'ocells hivernants i comptant amb la participació d'un bon nombre de voluntaris, es va intentar identificar altres jóques d'aquesta espècie a la comarca d'Osona i fer-ne un seguiment, com el que ja es feia a la jóca del Cingle del Grau. Sota la coordinació del Grup d'Anellament de Calldetenes-Osona, s'han anat seguint setmanalment les jóques del pont del Pelut a Torelló, la resclosa de Gallifa, la riba del ter a Espadamala de Baix entre les Masies de Voltregà i Torelló, la Devesa de Manlleu, Salou a les Masies de Roda, el Cingle de Balà, al pantà de Sau i la jóca del pantà de Vallmitjana a Taradell.

El mateix cap de setmana del cens d'hivernants de 2026, es van comptar 178 corbs marins grossos al llarg del recorregut. Mentre que entre totes les joques del Ter d'Osona se'n van comptar 168.

El seguiment d'aquestes jóques al llarg de l'hivern pot aportar informació complementària d'aquesta espècie i permet detectar alteracions i/o desplaçaments. A més a més, l'acumulat de dades, any rere d'any, pot mostrar canvis de volums poblacionals, alteracions dels períodes d'arribada i de partida d'aquesta espècie a les nostres contrades, entre d'altres.

Les dades d'aquest hivern, mostren una disminució del nombre de corbs marins a l'alt Ter, que si bé no arriba als mínims històrics de l'hivern 2019-2020, o de l'hivernada de l'any passat (2023-2024), són força baixos. Això no obstant, les dades del cens d'enguany, com ja va passar el 2024, va detectar més exemplars al llarg del tram que no pas a les joques i això podia indicar que fan servir algun dormider no controlat. El dormider principal del tram, a la cinglera de Balà, s'ha observat que l'ocupen menys quan el nivell d'aigua de l'embassament de Sau és baix i, per tant, aquests anys de sequera, amb el nivell tan baix d'aigua podria haver afavorit el desplaçament d'aquesta joca cap a punts que els resultin més favorables. Tot i això, també podria tractar-se d'oscil·lacions poblacionals degudes a la climatologia de les àrees de cria i d'hivernada, o altres causes, com la caça directa, que es fa en alguns països a proposta del sector pesquer.

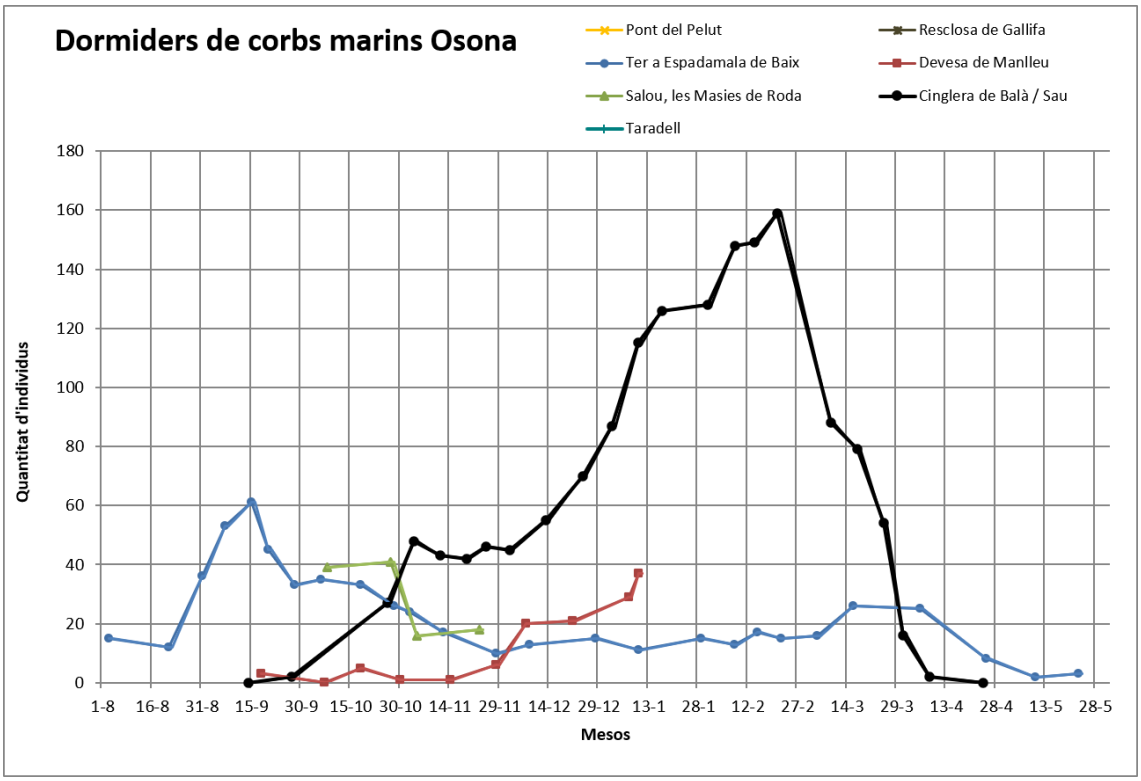

Figura 1. Seguiment de les joques conegudes de la comarca d'Osona des de l'agost de 2025 fins al juny de 2026 – període d'hivernada 2025-2026-. Font: Seguiment del Grup d'Anellament de Calldetenes – Osona.

La cinglera de Balà o del Grau, a l'embassament de Sau, tot i que es manté com a joca principal a partir del gener, no és la jóca més nombrosa de l'Alt Ter (aigua amunt dels

embassaments), durant tot el període d'hivernada. La riba del Ter a Espadamala de Baix i la Devesa de Manlleu, han superat els valors de la Cinglera del Grau entre finals d'agost i primers de gener. Les dades d'aquesta joca però, tenen valor per elles mateixes perquè permeten valorar les oscil·lacions d'aquesta espècie els darrers anys. A més a més, se'n disposa de dades en continu des de l'any 2009, que permeten veure'n una certa evolució (vegeu la Figura 2).

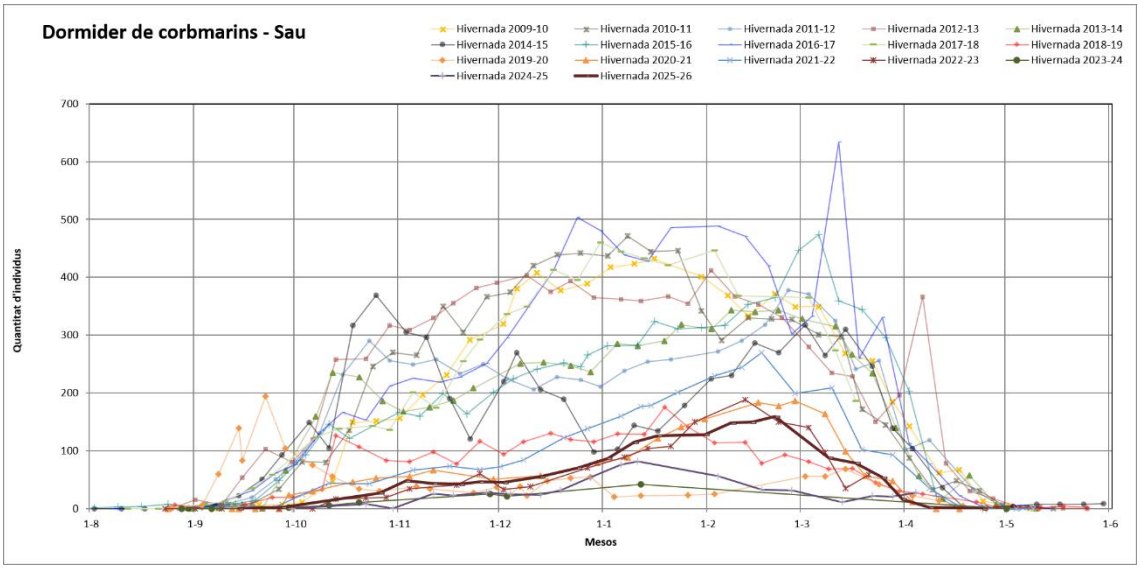

Figura 2. Variació de corbs marins grossos (*Phalacrocorax carbo*) a la joca de l'embassament de Sau des del 2009 fins al 2026 (en granate línia més gruixuda). Font: Seguiment del Grup d'Anellament de Calldetenes – Osona (Joan Aymerich).

La sèrie de dades de la joca de la cinglera de Balà o del Grau a l'embassament de Sau, permet veure que les hivernades dels darrers anys (des del 2018-19), com s'observava a tot l'Alt Ter, el nombre de corbs marins grossos és molt inferior al que s'havia registrat fins llavors. A més, els nombres màxims no arriben als 250 individus mentre que anys anteriors s'havien superat els 400 durant més de dos mesos, enguany, no s'ha arribat ni al centenar de corbs marins. D'altra banda, la gràfica de la figura 2 també mostra com l'arribada més important de corbs marins grossos en hivernades anteriors es produïa entre novembre i desembre (a partir de primers de desembre ja es veien nombres màxims a la joca), mentre que la tendència de les darreres hivernades mostra un creixement més suau fins a mitjans de gener i no s'assoleixen els màxims fins al febrer (corba de color lila més gruixut el darrer

any). Els darrers dos anys -2024 i 2025-, el màxim s'observava a mitjans de gener, enguany, s'ha assolit el màxim a mitjan de febrer. D'altra banda, no es pot descartar que facin algun moviment al llarg del període d'hivernada perquè a la joca d'Espadamala de Baix, arriben abans, si bé no s'arriba ni de tros als 159 que s'han arribat a comptar a la Cinglera de Balà.

Gavià argentat (*Larus michahellis*): de de 2025 que no es té localitzat un dormider conjunt gran havia estat anys enrere. Així, tant el 2025 com el 2026 es va revisar les teulades de les naus de Puigneró de Roda de Ter però, finalment, es van comptar a les teulades de Vic. Al recompte es van identificar 485 gavians argentats i 5 gavians foscos. Això no obstant, no es té clar si existeix algun dormider gros en algun altre punt de la comarca no controlat.

El nombre de gavians comptats l'any 2026 és molt similar al de 2025, per tant es pot assumir que aquest grup ha consolidat aquesta àrea com a dormider. A la figura 3 s'inclou les dades de 2025 i de 2026 com a corresponents a dormiders (punt petits), ja que han estat comptats al capvespre.

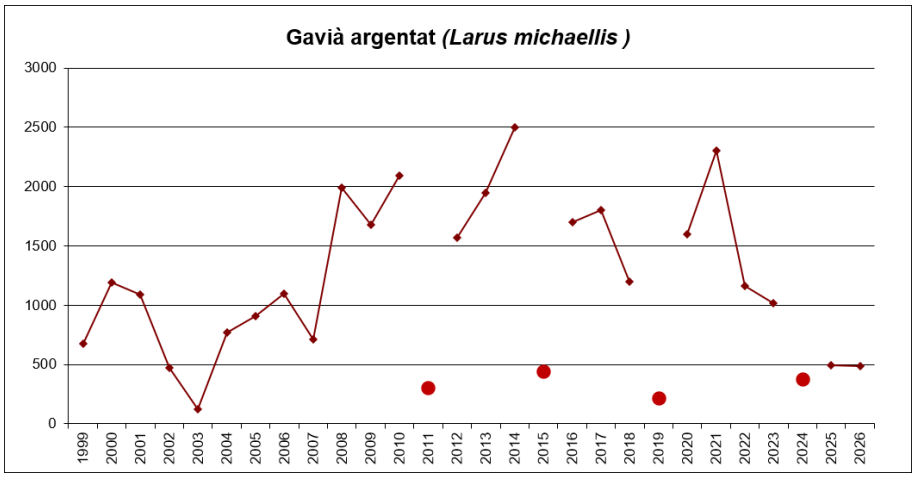

Figura 3. Variació de la població de **gavià argentat** (*Larus michahellis*) detectada al cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, des del 1999 al 2026. Dels anys 2011, 2015, 2019 i 2024 no es disposa de dades de la joca principal de gavians a l'Alt Ter o són incomplertes.

Ànec collverd (*Anas platyrhynchos*): el poblament d'aquesta espècie, que els últims anys havia estat estable, es va reduir el 2020 pràcticament la meitat (Figura 4), passant de 1.529

ànecs collverds l'any 2019 a 823. Aquest fet sembla associat al brot de botulisme detectat l'estiu de 2019 al riu Gurri a Vic i Gurb i també al Ter a Manlleu, que va comportar la mort de molts ànecs. L'any 2021 es va observar una baixada lleugera d'ànecs respecte de l'any anterior, amb 767 ànecs collverds, mentre que a partir de l'any 2022 el poblament d'aquesta espècie es va tornar a recuperar, arribant a 1.290 individus el 2022 i 1.357 el 2023. L'any 2026 el nombre d'ànecs ha baixat una mica en relació als dos anys anteriors (2024-2025), i no es descarta que pugui ser degut a l'impacte directe de la manca d'aigua per causa de la sequera acumulada des del 2022. Tot i que els darrers anys s'ha recuperat la pluviometria i els cabals, especies com aquesta poden trigar a recuperar els volums poblacionals que tenien anteriorment.

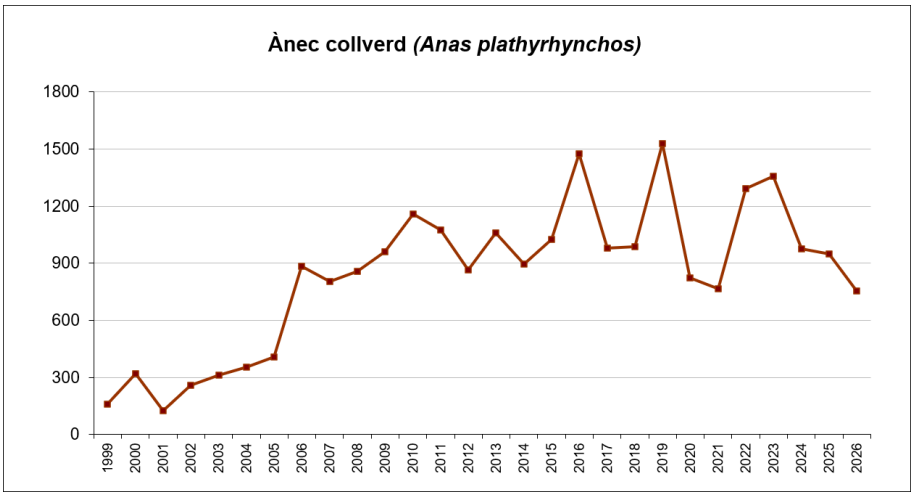

Figura 4. Variació de la població d'ànec collverd (*Anas plathyrhynchos*) detectada al cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, des del 1999 fins al 2026.

Agró blanc (*Casmerodius albus*): l'agró blanc ha tingut una expansió a tot Europa i també al nostre país. Al cens d'ocells hivernants a la comarca d'Osona fa uns 15 anys que s'hi detecta un nombre relativament petit, entre 10 i 20 exemplars (vegeu la Figura 5). Al cens d'enguany es van comptar 20 individus. Durant el control de jóques dels corbs marins coordinat pel Grup d'Anellament de Calldetenes – Osona s'han observat també els agrons blancs que hi anaven a dormir, però no s'han buscat expressament joques d'agró blanc. Degut a la falta de dades de jóques d'aquesta espècie, s'ha considerat el total de les dades obtingudes durant el cens matinal.

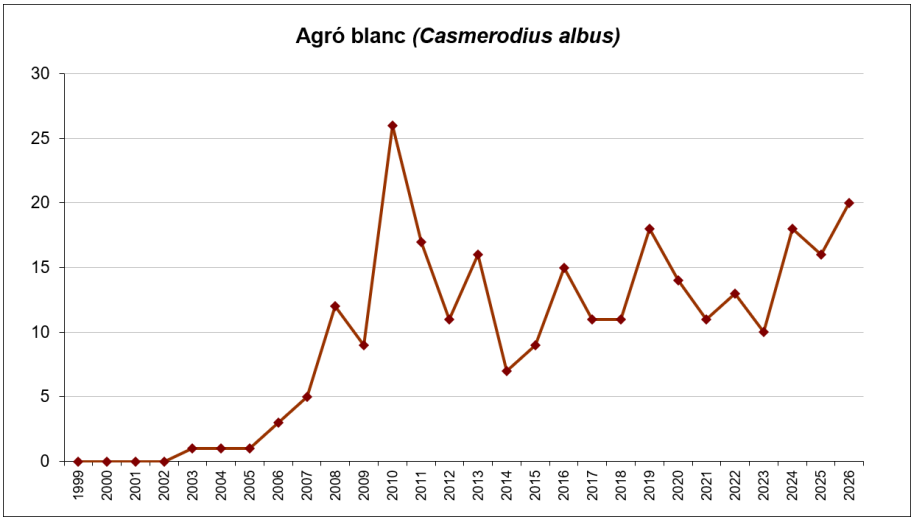

Figura 5. Variació de la població d'agró blanc (*Casmerodius albus*) detectada al cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, des del 1999 fins al 2026.

Bernat pescaire (*Ardea cinerea*): és l'ardeid més estès com a hivernant, tot i que també hi és present i abundant com a nidificant. Presenta unes oscil·lacions interanuals, entre 60 i 90 exemplars. Aquest any 2026 se n'han comptat 113, un nombre elevat i dels més elevats de la sèrie històrica dels darrers 25 anys (Figura 6).

Aquesta espècie, però, a l'hivern també abunda enmig dels camps i, per això, algun any probablement ha estat infravalorada. Per comptabilitzar els individus reals presents a Osona, també seria bo controlar-ne les joques, perquè tot fa pensar que no es coneixen totes amb prou detall.

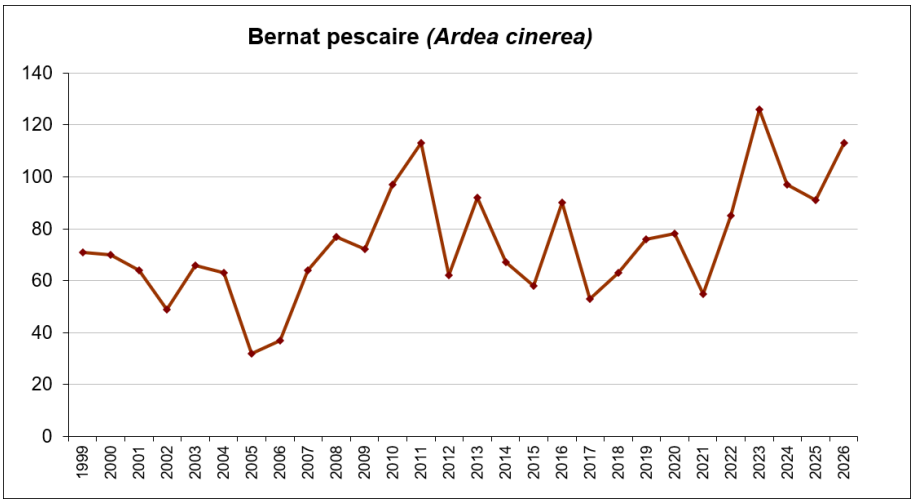

Figura 6. Variació de la població de bernat pescaire (*Ardea cinerea*) detectada al cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, des del 1999 fins al 2026.

Esplugabous (*Ardea ibis*): les observacions hivernals d'aquest ardeid, present a la plana de Vic des dels anys 1990, han oscil·lat entre els 15 i els 50 exemplars. Alguns anys però, se n'ha detectat joques més nombroses, que van canviant de localització al llarg de l'any. El 2026 la única joca d'esplugabous coneguda durant els dies del cens estava establerta a l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals (EDAR) de Vic: al gener se n'hi van comptar 89, menys que els anys anteriors.

Com altres anys, el nombre d'esplugabous controlats a les joques és molt superior al del cens diürn; enguany durant el cens diürn, fet a llarg dels rius i a la vora de basses i embassaments, només se n'han vist dos exemplars.

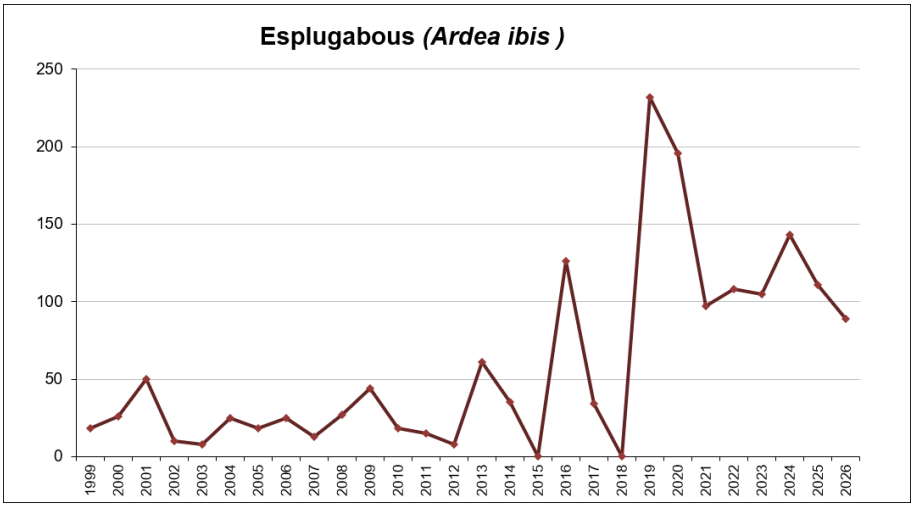

Figura 7. Variació de la població d'esplugabous (*Ardea ibis*) detectada al cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, des del 1999 fins al 2026.

Martinet blanc (*Egretta garzetta*): és poc abundant a l'hivern al conjunt de l'Alt Ter, tot i que hi augmenta notablement com a nidificant. El dia del cens de l'any 2026 es van detectar 4 exemplars al llarg del tram censat. Es tracta d'un valor força inferior al registrat l'any 2024, que suposava el registre més gran observat de la sèrie històrica de l'Alt Ter (Figura 8).

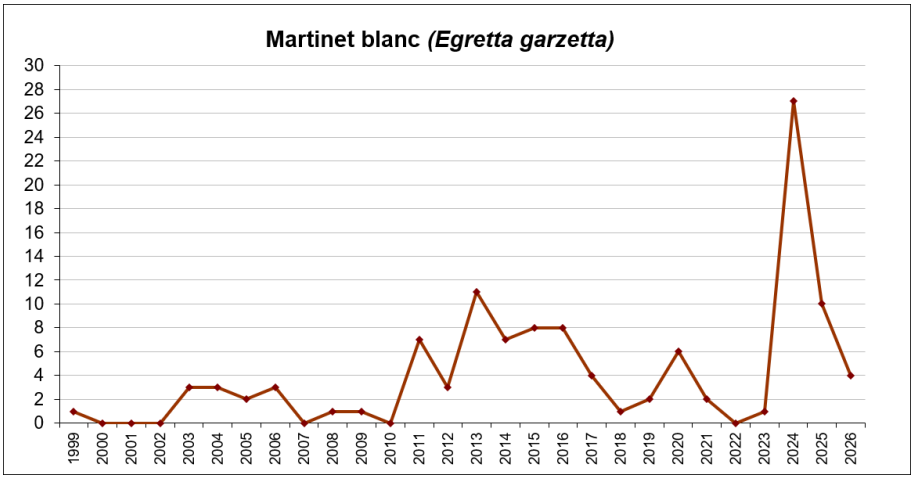

Figura 8. Variació de la població de martinet blanc (*Egretta garzetta*) detectada al cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, des del 1999 fins al 2026.

Merla d'aigua (*Cinclus cinclus*): Al llarg dels anys s'observava una tendència a l'alça d'aquesta espècie. La presència de la merla d'aigua és interessant perquè, d'acord amb diversos estudis, es tracta d'un bon bioindicador de la qualitat de l'aigua. Tot i això, els darrers anys s'ha observat una davallada, que podria estar relacionada amb la sequera i la conseqüent disminució de la qualitat de l'aigua. L'any 2026 es van comptar un total de 36 exemplars al llarg de l'alt Ter.

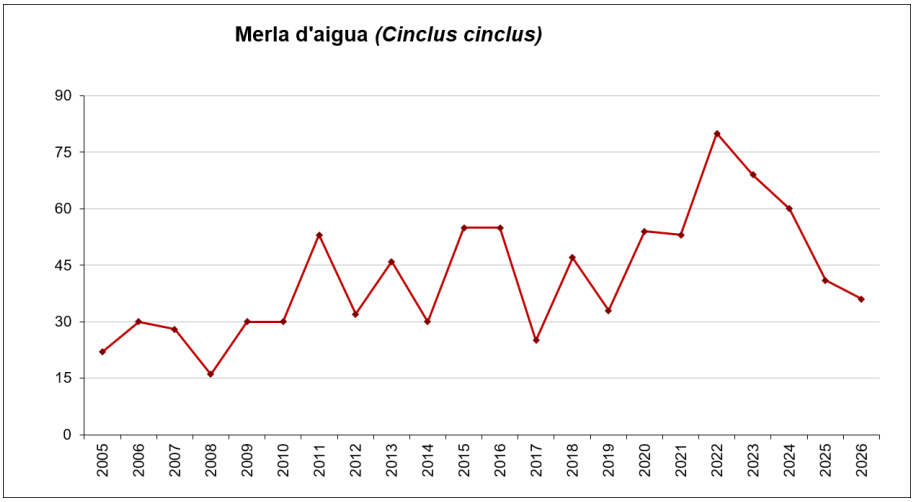

Figura 9. Variació de la població de merla d'aigua (*Cinclus cinclus*) detectada al cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, des del 2005 fins al 2026.

Blauet (*Alcedo atthis*): el blauet és una altra espècie d'ocell molt lligada al medi aquàtic, per la seva dieta piscívora, que s'ha associat sovint a una bona qualitat de l'ecosistema fluvial. Al tram alt i mitjà del Ter s'hi va detectar un augment progressiu des de 1999 fins al 2008, quan es van arribar a comptar 32 individus al llarg del cens hivernal. Entre els anys 2013 i 2018, les dades del cens d'ocells hivernants van mostrar una davallada del nombre de blauets observats, fins a arribar, l'any 2018, a només 3 ocells al llarg de tot el tram. Del 2018 fins als 2022 el poblament de blauets ha tornat a anar a l'alça però els darrers anys ha anat disminuint, possiblement degut a la sequera i l'empitjorament de l'estat ecològic dels rius. L'any 2026 se n'han comptat 18 individus, una xifra lleugerament superior a la de 2025. Això no obstant, caldrà veure'n l'evolució els propers anys.

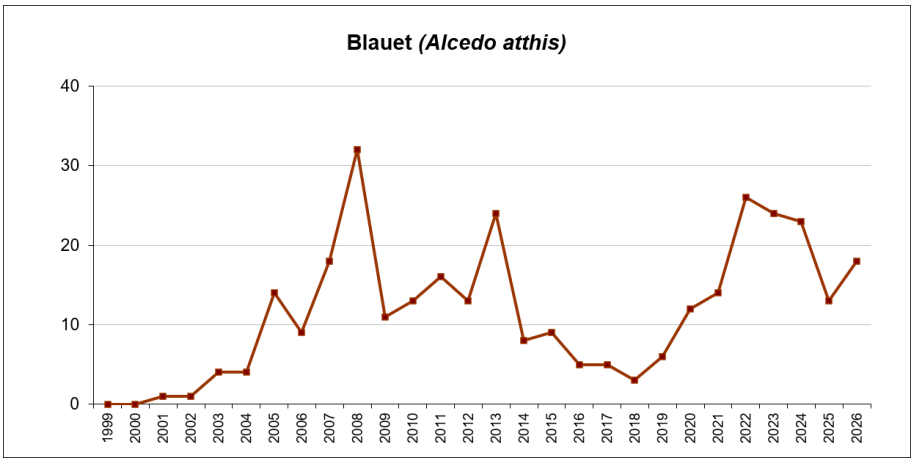

Figura 10. Variació de la població de blauet (*Alcedo atthis*) detectada al cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, des del 1999 fins al 2026.

Pit-roig (*Erithacus rubecula*): el pit-roig és una espècie no estrictament lligada al medi aquàtic però que, com la resta d'espècies d'ocells observades durant el cens, es comptabilitza anualment. Es tracta d'una espècie present tot l'any a la Selva, Osona i el Ripollès però que a l'hivern pot veure augmentar les seves poblacions amb individus procedents del nord d'Europa.

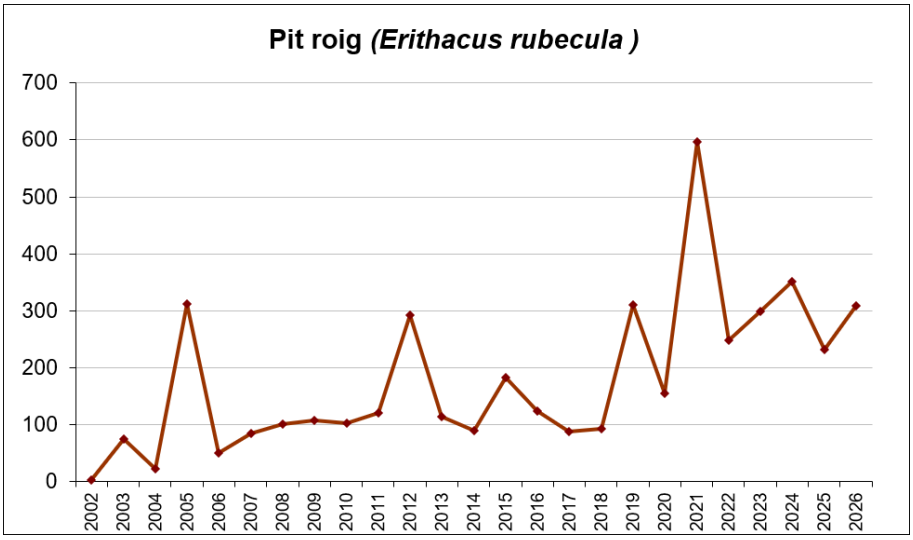
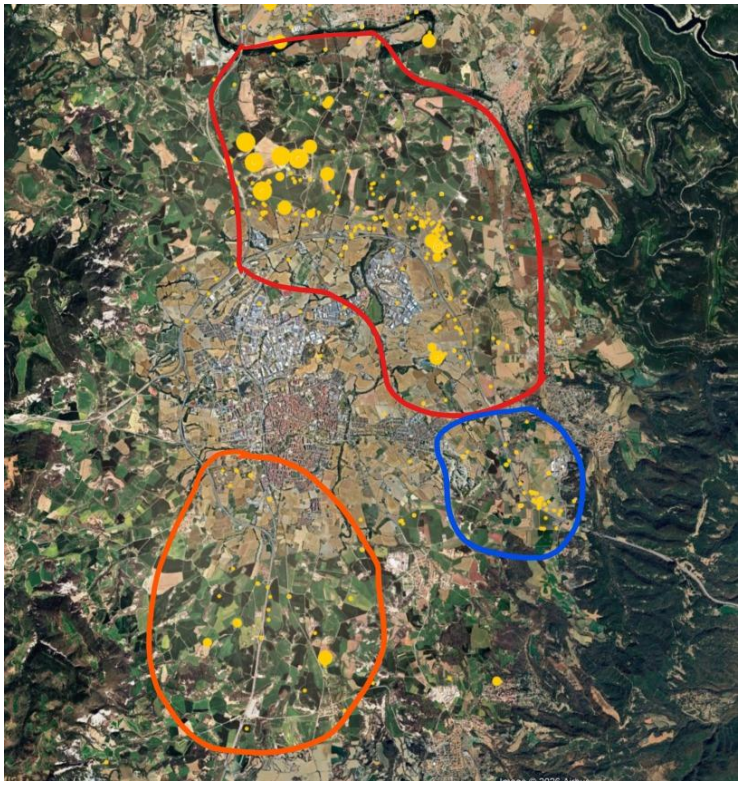

Figura 11. Variació de la població de pit-roig (*Erithacus rubecula*) detectada al cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter, des del 1999 fins al 2026.

Els pit-roigs comptabilitzats durant el ces d'ocells hivernants, per tant, pot variar en funció dels que arriben com a hivernants, i fluctuar en funció de la intensitat del fred a les zones de procedència d'aquests ocells. L'any 2026 l'arribada de pit-roigs va ser similar a la de 2023 i 2024 i una mica per sobre de 2025: s'hi van comptar 308 individus.

Fredeluga (*Vanellus vanellus*): el gener de 2026, a banda del cens habitual al llarg dels cursos fluvials i les joques, es va proposar un cens de fredelugues a diferents zones de la plana de Vic.

Recollint les zones on hi havia cites de fredelugues, es van designar les tres zones prioritàries a revisar. El recompte dut a terme entre els dies 10 i 11 de gener va comptar un total de 247 fredelugues en diferents grups de la Plana de Vic sobretot en camps.

Conclusions finals

A banda de les espècies descrites, també es poden destacar espècies curioses com el xarxet a Gallifa, detectat per l'equip d'en Joan Culí dissabte i posteriorment per Sergi Torné (diumenge) (vegeu imatge de Sergi Torné).

Durant el cens es va citar una altra espècie poc habitual, com el morell xocolater detectat per l'equip de Marc Ordeix al tram del Ter entre el Cap del Pont (Manlleu) i el pont Vell de Roda i posteriorment fotografiat per en Josep Redorta.

A més a més, també s'hi va citar un puput, cada vegada menys estrany durant els mesos d'hivern però encara molt testimonial.

Durant el cap de setmana del cens es van detectar una quinzena de cigonyes a Manlleu a l'entorn de la cigonya de la torre de l'entrada a la carretera de Vic, on la primavera de 2024 i de 2025 hi va haver intents de cria.

El nombre total d'ocells aquàtics hivernants censats el gener de 2026 va ser de 7.644 individus, un nombre similar al dels anys 2024 i 2025 i inferior als més de 9.000 de l'any 2023. Aquest valor de 90 espècies diferents, és superior a les 82 de l'any anterior i molt destacable.

Manlleu, juliol de 2026

Laia Jiménez Saldaña i Marc Ordeix i Rigo

Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis

Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya

Museu del Ter. Plaça de les Dones del Ter, 1 - 08560 Manlleu (Osona).
TEL: (+34) 93 851 51 76 / (+34) 628 26 83 21. FAX: (+34) 93 851 27 35.
cerm@uvic.cat / http://mon.uvic.cat/cerm / @cerm_uvic / @cerm-uvic